

חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים (תיקון מס' 3), תשל"ג-1972*

1. בסעיף 1 לחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, תשי"ח-1957: (להלן – החוק העיקרי) –
- (1) בהגדרת "מצרך", במקום "ומחצבים ולמעט" יבוא "ומחצבים ולרבות מצרך דומה, אך למעט";
- (2) אחרי הגדרת "מצרך" יבוא:
- "מצרך דומה" – לרבות מצרך בעל תכונות דומות ביותר למצרך פלוני, אף אם אינו זהה מכל הכחינות עם אותו מצרך";
- (3) בהגדרת "שירות", אחרי "לצרכי אחרים" יבוא "ולרבות שירות דומה";
- (4) אחרי הגדרת "שירות" יבוא:
- "שירות דומה" – לרבות שירות בעל תכונות דומות ביותר לשירות פלוני, אף אם אינו זהה מכל הכחינות עם אותו שירות";
- (5) בהגדרת "פעולה היונית", אחרי "לקיום אספקה או שירותים סדירים" יבוא "לקיום יציבות של מחירי מצרכים או שכר שירותים".
2. אחרי סעיף 16 לחוק העיקרי יבוא:

"פרק שני 1: יציבות מחירים

- 16א. בפרק זה – הגדרות
- "מועד" – יום או פרק זמן;
- "המועד הקובע" – המועד שנקבע בצו לפי סעיף 16 לענין מחיר יציב;
- "מחיר" – מחירו של מצרך או שכרו של שירות;
- "מחיר יציב" –
- (1) המחיר המקסימלי במועד הקובע, אם נקבע למצרך או לשירות מחיר מקסימלי לפי כל חיקוק;
- (2) אם לא נקבע מחיר מקסימלי כאמור בפסקה (1) – המחיר שבו, במועד הקובע, מכר פלוני מצרך או עשה שירות או היה עליו למכור מצרך או לעשות שירות לפי כל חיקוק שהיה בתוקף במועד הקובע;
- (3) אם הותרה העלאת מחיר לפי פרק זה לאחר המועד הקובע – המחיר הכולל העלאה כאמור;
- "מחיר העולה על מחיר יציב" – לרבות תנאי הספקה או אשראי שיש בהם, לגבי רוכש המצרך או מקבל השירות, משום הרעה בהשוואה לתנאים אלה שהיו במועד הקובע, ואין נפקא מינה אם הרעת תנאים כאמור היא על פי הסכם;

* נתקבל בכנסת ביום כ"ב בטבת תשל"ג (27 בדצמבר 1972); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 1031, תשל"ג, עמ' 96.

1 ס"ח תשי"ח, עמ' 24; תשי"ט, עמ' 92; תשל"ב, עמ' 97.

"ממונה" – השר או מי שהשר מינה לענין הנדון;
 "תחשיב" – תחשיב המחיר היציב והמחיר שלאחר ההעלאה, לפי פרטים
 שהממונה קבע לענין זה;
 "השר" – שר המסחר והתעשייה וכן כל חבר אחר של הממשלה שהיא
 מינתה לענין פרק זה, כולו או מקצתו.

איסור העלאה
 מחירים

16ב. (א) השר רשאי להורות בצו –

- (1) כי כל העומד להעלות את מחירו של מצרך או שירות מעל למחירים היציב ימסור תחילה לממונה הודעת העלאה בצירוף תחשיב, כאמור בסעיף 16ג;
- (2) כי לא ימכור אדם מצרך ולא יעשה שירות במחיר העולה על מחירם היציב, אלא על פי היתר לפי פרק זה.
- (ב) הצו יכול שיינתן לגבי מחיר בין כפי שהוא לפני מתן הנחה כמקובל בעסקאות באותו מצרך או שירות, ובין כפי שהוא לאחר מתן הנחה כאמור, ויכול שיינתן לגבי המחיר הנמוך מבין מחירים שונים שבהם מכר פלוני מצרך או עשה שירות במועד הקובע.
- (ג) הצו יכול שיהיה –

- (1) כללי או לאדם מסויים או לסוג של בני אדם;
- (2) לגבי מצרכים או שירותים בכללם, או לגבי מצרך מסויים או שירות מסויים, או לגבי סוג של מצרכים או שירותים;

(3) לגבי סוג של מפעלים לפי סוג המצרכים שאותם הם מייצרים או משווקים, או לפי ערך תפוקת המצרכים שלהם בפרק זמן מסויים, או לפי מחזור העסקים שלהם בפרק זמן מסויים, או לפי מספר האנשים שאותם הם מעסיקים בפרק זמן מסויים, או לפי קנה מידה אחר.

- (ד) צו כללי יכול שיהיה לכל שטח המדינה או לחלק ממנו.
- (ה) בצו כללי רשאי השר לקבוע כי הוראות הצו, כולן או מקצתן, לא יחולו על סוג של בני אדם שפורש בצו.

(ו) בכל צו רשאי השר ליתן הוראות משלימות והוראות לוואי הדרושות לכביצוע סמכויות לפי פרק זה, לרבות הוראות בדבר דרכי אכיפתו של הצו.

(ז) מתן צו לפי סעיף זה לא יגרע מכוחו של השר להפעיל את סמכותו לפי הוראה אחרת של חוק זה.

16ג. נתן השר צו לפי פסקה (1) של סעיף 16ב(א) לגבי מצרך פלוני או שירות פלוני, לא ימכור אדם כאמור בפסקה האמורה את המצרך ולא יעשה את השירות במחיר העולה על המחיר היציב של המצרך או השירות, אלא אם חלפו שלושים יום מיום מסירת הודעת ההעלאה לממונה, ואם ביקש הממונה תוך פרק הזמן האמור פרטים או מסמכים נוספים לבדיקת התחשיב – אלא אם חלפו עשרים יום מיום מסירתם לממונה; שיעור ההעלאה לא יעלה על השיעור הנקוב בהודעה.

הודעה על העלאה

116. המבקש להעלות את מחירו של מצרך או של שירות שניתן לגביהם צו לפי פסקה (2) של סעיף 16ב(א) מעל למחיר היציב, יגיש לממונה בקשה מנומקת להיתר בטופס שקבע הממונה, בצירוף תחשיב.

בקשת היתר

116ה. היה לממונה יסוד סביר להניח כי יש לאדם ידיעות בדבר תחשיב מחירו של מצרך או שירות, שמבקשים להעלות מעל למחירם היציב, רשאי הוא לדרוש מאותו אדם שיגיש לו את התחשיב לשם הפעלת סמכו- יותיו לפי פרק זה, ורשאי הוא לדרוש מאדם שמסר לו תחשיב כאמור, כי ימציא לו נתונים נוספים ומסמכים הדרושים לדעתו לענין התחשיב.

סמכות כללית לדרוש תחשיב

116ו. (א) נמסרה לממונה בקשה לפי סעיף 16ד, יאשר את קבלתה תוך חמישה עשר יום מיום מסירתה לידי.

אישור קבלת בקשה

(ב) לא יאוחר מששים ימים מיום אישור קבלת הבקשה לפי סעיף קטן (א) או משבעים וחמישה ימים מיום שנמסרה לממונה הבקשה, הכל לפי המועד המוקדם יותר, יודיע הממונה למבקש והיתר את החלטתו בבקשה; לא הודיע הממונה כן, רשאי מבקש ההיתר – כל עוד לא הודיע הממונה על החלטתו – להעלות את מחיר המצרך או השירות שלגביהם ביקש היתר, כדי המחיר הנמוך ביותר שנקב בבקשתו.

116ז. (א) הממונה רשאי לתת או שלא לתת היתר לענין פסקה (2) של סעיף 16ב(א) או להתיר שיעור קטן מן הנקוב בבקשת היתר.

היתר להעלות מחירים

(ב) היתר יכול שיהיה בתנאים, ורשאי הממונה לשנות את התנאים, להוסיף עליהם, להאריך את תקופת ההיתר, להתלותו, לשנותו או לבטלו. (ג) על היתר כאמור יחולו הוראות סעיף 16ב(ב) עד (ז), בשינויים המחוייבים לפי הענין.

116ח. השר רשאי למנות ועדה מייעצת לממונה.

ועדת מייעצת

116ט. ראה הממונה כי אדם עבר על הוראה מהוראות פרק זה, רשאי הוא, בהסכמתו של האדם, לקחת מידו כופר כסף שלא יעלה על הקנס הגבוה ביותר שמוותר להטילו בשל אותה עבירה; הוגש כתב אישום על האדם בשל עבירה לפי פרק זה, אין לקבל כופר בשל העבירה כל עוד היועץ המשפטי לממשלה לא הסכים בכתב לעכב את הליכי המשפט.

כופר

3. כל צו, היתר או אישור שניתן לפי תקנות-שעת-חירום (הסדרים בעקבות שינוי שער המטבע), תשל"א-1971², ושהיה לו תוקף ערב תחילתו של חוק זה, למעט צו הסדרים בעקבות שינוי שער המטבע (איסור העלאת מחירי דירות), תשל"א-1971³, יראוהו מאותו יום ואילך כאילו ניתן לפי חוק זה ביום תחילתו של חוק זה.

הוראת מעבר

4. תחילתו של חוק זה ביום כ"ז בטבת תשל"ג (1 בינואר 1973).

תחילה

חיים בר-לב
שר המסחר והתעשייה

גולדה מאיר
ראש הממשלה

שניאור זלמן שזר
נשיא המדינה

² ס"ח תשל"א, עמ' 189.

³ ק"ת תשל"א, עמ' 1596.